

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน

รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

อภิวัฒน์ ปันทะธง^{1,*} จิรวัดน์ พิระสันต์² และนิรัช สูดสังข์³

Participatory development of printing for the communities

around Sukhothai Historical Park

Apiwat Puntatong^{1,*} Jirawat Phirasant² and Nirat Soodsang³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

¹Graduate Students, Department of Art and Design, Faculty of Architecture, Naresuan University, Phitsanulok

²Lecturer, Faculty of Architecture, Naresuan University, Phitsanulok

*Corresponding author E-mail address: apiwat.puntatong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลอ้างอิงวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 2. แบบประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และ 3. แบบประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สถิติที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มืออัตลักษณ์โดยรวมมีค่าการประเมิน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีความน่าสนใจและสื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 การประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภท แผ่นพับ พบว่า โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่ายมีค่าเฉลี่ย 4.60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 การประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์ พบว่าโดยรวมมีค่าการประเมิน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีความน่าสนใจ สื่อดึงดูดใจ/ สื่อความหมายได้ดี และสื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 และการประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทแผนที่ พบว่าโดยรวมมีค่าการประเมิน อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 หัวข้อที่มี ค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุดคือ สื่อมีปริมาณเนื้อหาเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55

การประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่ออัตลักษณ์พบว่าโดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 การประเมินผลการออกแบบ แผ่นพับ พบว่าโดยรวมมีค่าความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 การประเมินผลความพึงพอใจโปสเตอร์ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 และการประเมินผลความพึงพอใจแผนที่ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77

คำสำคัญ : สื่อสิ่งพิมพ์, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

Abstract

The purpose of this research to study the culture of the communities around the Sukhothai Historical Park. Development rights to the cultural community of the Sukhothai Historical Park. The sample used in the study was. Population living in communities around the Sukhothai Historical Park. Accommodation includes a restaurant and souvenir shop And local products. And a sample group. Group of 100 tourists who were recruited by means of a specific way in which communities around the park as a tourist Sukhothai Historical tools used in this study was the first anointer view about the study of cultural tourism to the community round in Sukhothai Historical Park. Two, the design of the print media for cultural tourism Sukhothai Historical Park. three, the surrounding community. And three of satisfaction with the media to the destination Sukhothai Historical Park and the surrounding communities. The statistics were used to analyze the data in this percentage and average and standard deviation. It was found that the assessment is designed to identify media type. The total value of the high level. The mean level of 4.08 and 0.36 standard flat section at an average cost of most. And media interest. Media as the media has an average 4.40 flat fee standard deviation 0.55. Assessment, design, brochures, media publications that the total value of the high level. The mean level of 4.08 and 0.41 standard flat section at an average cost of most. Media content is easy to understand 4.60 flat fee standard deviation 0.55. Evaluation of media publications, posters, found that overall, the assessment a high level. The mean level of 3.78 and 0.38 standard flat sectional an average cost of most. The media interest. Media tours / interpretation as well. The media and the media to promote the level of 4.00 with an average of only 0.00 standard media content simple mean of 4.00 and 0.71 standard deviation band. Design and evaluation of media types that include a map of the high level. The mean level of 3.78 and 0.44 standard flat section at an average cost of most. The amount of media content, the average value of 4.40 standard deviation 0.55 flat. The identity of user satisfaction with the overall satisfaction level. The mean value of 4.01 standard deviation 0.67 flat. The leaflets showed that satisfaction with the overall satisfaction level. The mean value of 4.14 standard deviation 0.71 flat. The evaluation found that overall satisfaction with the poster of satisfaction in that. The mean value of 3.92 standard deviation 0.75 flat. And the map showed that satisfaction with the overall satisfaction level. The mean value of 4.06 standard deviation 0.77 flat.

Key words : Publications, Cultural Tourism DC, Sukhothai Historical Park

บทนำ

สื่อสิ่งพิมพ์ถือว่าเป็นสื่อเก่าแก่ที่มนุษย์ได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกกลุ่ม มีต้นทุนในการผลิตต่ำซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจและบริการมีการเลือกใช้เป็นสื่ออันดับแรกจากสื่อชนิดอื่น (ปวินท์ ระมิงค์วงศ์ 2551 : 1) สิ่งพิมพ์จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งควบคู่มากับการพัฒนาการของมนุษยชาติ และจัดเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญมาตลอดนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในการถ่ายทอดความรู้วิชาการ และเพื่อการติดต่อสื่อสารสำหรับมนุษยชาติ สื่อสิ่งพิมพ์นับเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างการรับรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้รับสารได้ นักท่องเที่ยวที่ลงไปยังพื้นที่อาจจะยังไม่มีข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และสถานที่แต่ละแห่ง บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์จึงมีความเหมาะสม เพราะนอกจากจะสามารถสร้างการรับรู้แล้ว ยังสามารถให้

รายละเอียดข้อมูลได้ โดยผู้ที่สนใจสามารถเก็บไว้อ่านดูได้หลายครั้ง สามารถเก็บไว้ได้เป็นเวลานาน และประชาสัมพันธ์ให้คนอื่นต่อไปได้ นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวยังสามารถเก็บสิ่งพิมพ์นี้ไว้สำหรับการให้ข้อมูลเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งมอบหรือเก็บไว้เป็นของที่ระลึกได้ (ถนนมณเฑียร สี่หะกุล 2550 : 1)

ความสำคัญของการท่องเที่ยว นอกจากจะเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปของเงินตรา ยังช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ ช่วยสร้างอาชีพและการว่างงานก่อให้เกิดการกระจายรายได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น และก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพในท้องถิ่น ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการศึกษา ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชน ช่วยกระตุ้นให้มีการผลิตคิดค้นการนำทรัพยากรส่วนเกินที่ไว้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้า และของที่ระลึกจำหน่าย และช่วยสร้างสันติภาพ ความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่คนในสังคม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2542 : 25) การท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานจะต้องประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามคงประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม ดำรงเอกลักษณ์ของไทย สิ่งแวดล้อมปลอดภัย มีความปลอดภัยจากอาชญากรรม มีระบบสาธารณสุขปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวก มีการคมนาคมที่ติดต่อถึงกันได้ทุกระบบ และความพร้อมที่จะให้บริการ และมีส่วนร่วมอย่างสูงสุด การบำรุงรักษาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยว ต้องสอดคล้องกับการพัฒนา และจะต้องพัฒนาไปพร้อมกับทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรม (วรรณภา วงษ์วานิช 2535 : 2)

แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งมีศิลปกรรม สถาปัตยกรรมที่งดงาม และมีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอาณาจักรสุโขทัย สุโขทัยเป็นเมืองประวัติศาสตร์ เป็นราชธานีแห่งแรกของไทย ประมาณ 700 ปี ล่วงมาแล้ว ปัจจุบันราชธานีแห่งนี้กลายเป็นดินแดนประวัติศาสตร์ที่ยังเหลือซากโบราณสถาน และโบราณวัตถุมากมายที่สร้างขึ้นในสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี ล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต ทั้งศิลปกรรม สถาปัตยกรรม วัฒนธรรม จานองการยุเนสโกประกาศให้อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534 นั่นก็หมายถึง สถานที่ที่มีคุณค่าอย่างสูง ประมาณค่ามิได้ที่จะหาสถานที่อื่นใดมาแทนที่ได้ และไม่ได้เป็นของชนชาติใดชาติหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นของมนุษยชาติทั้งปวง เนื่องจากทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นทรัพยากรที่เป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของการท่องเที่ยวที่ไม่อาจประเมินค่าได้ เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี วิถีชีวิตของชุมชนต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีจากอดีตถึงปัจจุบันที่ผ่านมา การพัฒนาสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องศึกษา และทำการวิจัยเชิงลึก เพื่อพัฒนากิจการกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดการเชิงระบบการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การศึกษาถึงศักยภาพ และความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ตามความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยเน้นให้การประชาคมชุมชนรอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีการจัดทำแผนสร้างสรรค์สิ่งพิมพ์อย่างมีส่วนร่วม

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ให้มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งของผลการศึกษาจะประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลอ้างอิงวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. เพื่อพัฒนาและออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

1.1 ชุมชนตระพังทองกลาง	1.7 ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง
1.2 ชุมชนแม่รำพัน	1.8 ชุมชนรามใหญ่
1.3 ชุมชนบ้านไต้	1.9 ชุมชนศรีชุม
1.4 ชุมชนสุโขทัยนคร 1	1.10 ชุมชนวัดป่ามะม่วง
1.5 ชุมชนสุโขทัยนคร 3	1.11 ชุมชนลิไท
1.6 ชุมชนบ้านเหนือ	1.12 ชุมชนรามเล็ก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ข้อมูลเชิงวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

- 2.1 ประเภทชุมชน
- 2.2 ประเภทศิลปะการแสดง
- 2.3 ประเภทประเพณีและพิธีกรรม
- 2.4 ประเภทจักรวาลและธรรมชาติ
- 2.5 ประเภทงานช่าง

3. ขอบเขตด้านการพัฒนาและการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์

- 3.1 คู่มืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว
- 3.2 แผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยว
- 3.3 โปสเตอร์เพื่อการท่องเที่ยว
- 3.4 แผนที่เพื่อการท่องเที่ยว

4. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

5. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 4 รูปแบบ ประกอบด้วย คู่มือ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว แผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยว โปสเตอร์เพื่อการท่องเที่ยว แผนที่เพื่อการท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาและการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบโปสเตอร์และแผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของ 12 ชุมชน
2. ได้รูปแบบคู่มืออัตลักษณ์ด้านข้อมูลคือ สินค้าพื้นเมือง แหล่งหัตถกรรมพื้นบ้าน ข้อมูลอาหารพื้นบ้าน พัฒนาข้อมูลเทศกาลและ งานประเพณีพัฒนาข้อมูลชีวิตความเป็นอยู่เพื่อพัฒนาสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว
3. ได้รูปแบบแผนที่เพื่ออำนวยความสะดวก เส้นทางเดินระหว่างท่าอากาศยานหรือสถานีขนส่งกับที่พัก
4. ได้ผลสรุปจากการออกแบบและ การสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเป็นท่องเที่ยวชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
5. ผลการวิจัยสามารถขยายผลไปสู่การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนอื่นได้

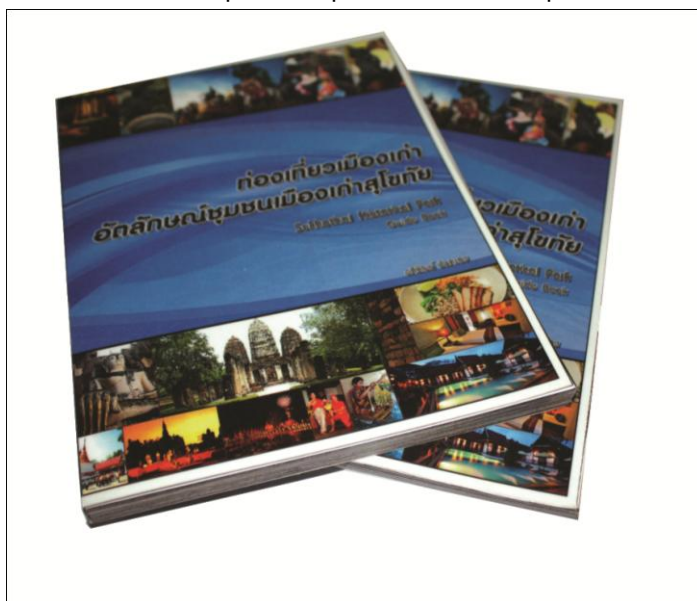
วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยการสัมภาษณ์กับประชาชนที่อาศัยอยู่รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และศึกษาจากเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งประกอบด้วย คู่มืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว แผ่นพับเพื่อการท่องเที่ยว โบสเตอร์เพื่อการท่องเที่ยวและแผนที่เพื่อการท่องเที่ยว จากนั้นทำการประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยการสืบค้นข้อมูลอ้างอิงวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยในปี พ.ศ. 2551 - 2554 พบว่าชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีทั้งสิ้น 12 ชุมชนล้วนเป็นชุมชนประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนซึ่งเป็นเจ้าขององค์ความรู้และเป็นเจ้าของพื้นที่ รวมกันใช้องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม อันได้แก่ มุขปาฐะ ศิลปะการแสดง งานช่างฝีมือพื้นบ้าน ธรรมชาติและจักรวาล และประเพณีพิธีกรรม ร่วมกันในการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะสามารถให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกมากขึ้น และยังจะเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่นำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสุโขทัยที่ยั่งยืน รวมทั้งก่อให้เกิดรายได้เข้ามาสู่จังหวัดสุโขทัยได้มากยิ่งขึ้น

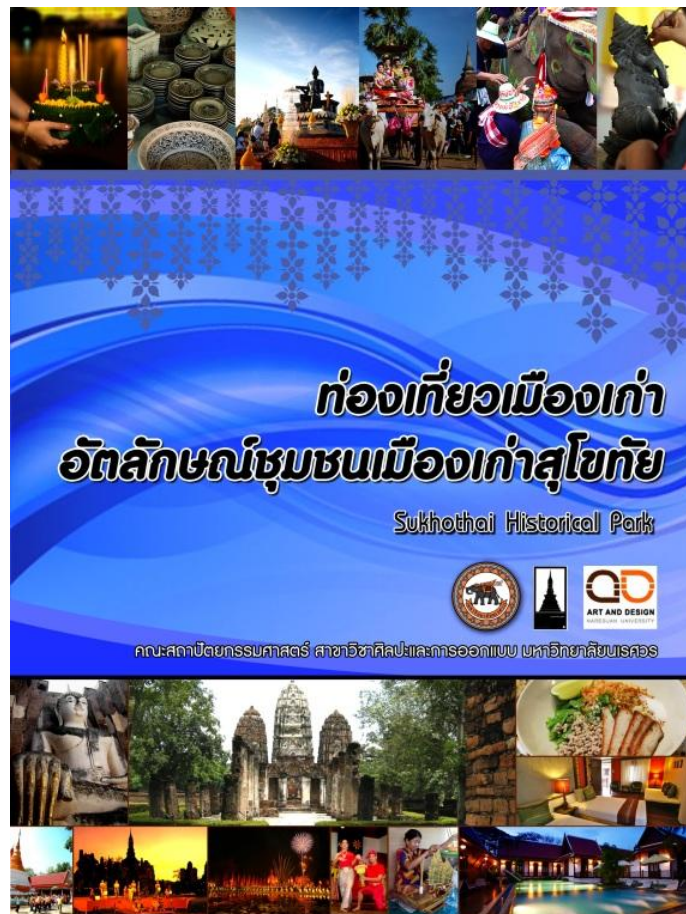
สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

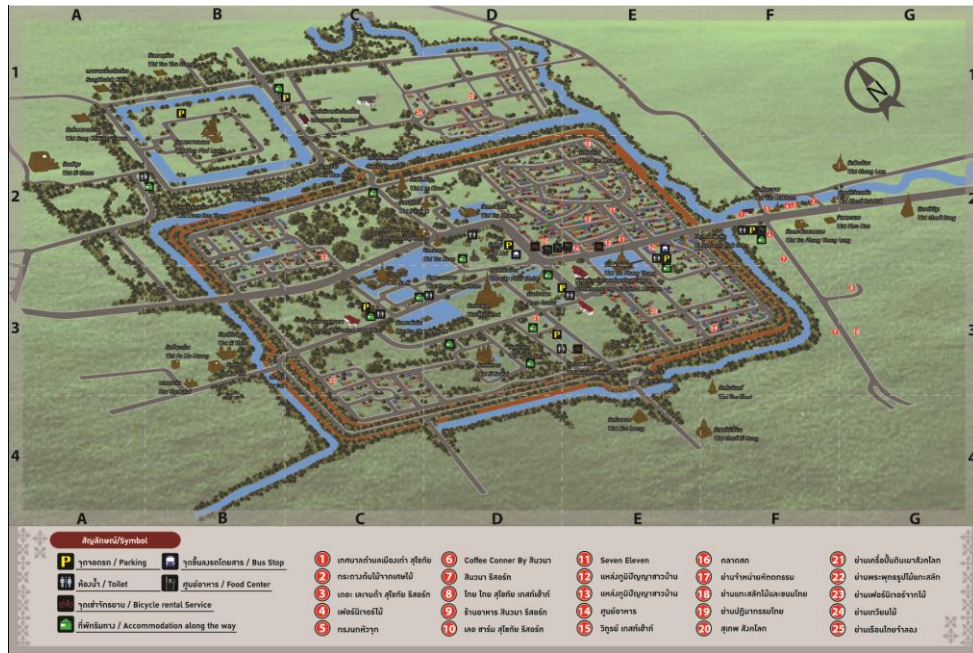
ภาพที่ 1 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทคู่มืออัตลักษณ์

ภาพที่ 2-3 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทแผ่นพับ

ภาพที่ 4 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทโปสเตอร์

ภาพที่ 5 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทแผนที่

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

รายการ	คู่มืออัตลักษณ์		แผ่นพับ		โปสเตอร์		แผนที่	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. สื่อมีความน่าสนใจ	4.40	0.55	4.40	0.55	4.00	0.00	4.00	0.00
2. เนื้อหาเข้าใจง่าย	4.20	0.45	4.60	0.55	4.00	0.71	4.20	0.45
3. ปริมาณเนื้อหาเหมาะสม	4.00	0.00	4.40	0.55	3.80	0.45	4.40	0.55
4. ขนาดของตัวอักษรเหมาะสม	4.00	0.00	4.20	0.45	3.80	0.45	3.60	0.55
5. รูปแบบตัวอักษรเหมาะสม	3.40	0.55	3.80	0.45	3.80	0.45	3.60	0.55
6. สีตัวอักษรและภาพสวยงาม	4.20	0.45	4.00	0.00	3.40	0.55	3.40	0.55
7. ภาพประกอบมีความเหมาะสม	4.20	0.45	4.00	0.71	3.80	0.45	3.40	0.55
8. ภาพสวยงามและคมชัด	4.20	0.45	4.00	0.71	3.40	0.55	3.80	0.45
9. ภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน	4.00	0.00	3.80	0.45	3.60	0.55	3.20	0.45
10. ขนาดสื่อเหมาะสม/ถนัดมือ	3.80	0.45	3.80	0.45	3.80	0.45	3.80	0.45
11. สื่อดึงดูดใจ/สื่อความหมายได้ดี	4.20	0.45	4.00	0.00	4.00	0.00	4.00	0.71
12. เหมาะสมใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์	4.40	0.55	4.00	0.00	4.00	0.00	4.00	0.00
เฉลี่ยรวม	4.08	0.36	4.08	0.41	3.78	0.38	3.78	0.44

จากตารางที่ 1 สรุปผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ได้ดังนี้

1. จากความเห็นโดยรวมของนักทอ่งเที่ยวมีความเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทคู่มืออัตลักษณ์ โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับ ดังนี้คือ สื่อมีความน่าสนใจ สื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อมีสีและตัวอักษรเหมาะสม สื่อมีภาพประกอบมีความเหมาะสม สื่อมีภาพสวยงามและคมชัด และสื่อดึงดูดใจ/สื่อความหมายได้ดี สื่อมีปริมาณเนื้อหาเหมาะสม สื่อมีขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสม และสื่อมีภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน สื่อมีขนาดสื่อเหมาะสม/ถนัดมือ โดยมีข้อที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง คือ สื่อมีรูปแบบตัวอักษรเหมาะสม ตามลำดับ

2. จากความเห็นโดยรวมของนักทอ่งเที่ยวมีความเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทแผ่นพับ โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับ ดังนี้คือ สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อมีความน่าสนใจ สื่อมีปริมาณเนื้อหาเหมาะสม สื่อมีขนาดของตัวอักษรเหมาะสม สื่อมีสีตัวอักษรและภาพสวยงาม สื่อดึงดูดใจ/สื่อความหมายได้ดี สื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ สื่อมีภาพประกอบมีความเหมาะสม สื่อมีภาพสวยงามและคมชัด สื่อมีรูปแบบตัวอักษรเหมาะสม สื่อมีภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน สื่อมีขนาดสื่อเหมาะสม/ถนัดมือ ตามลำดับ

3. จากความเห็นโดยรวมของนักทอ่งเที่ยวมีความเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทโปสเตอร์ โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับ ดังนี้คือ สื่อมีความน่าสนใจ สื่อดึงดูดใจ/สื่อความหมายได้ดี สื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อมีปริมาณเนื้อหาเหมาะสม สื่อมีขนาดของตัวอักษรเหมาะสม สื่อมีรูปแบบตัวอักษรเหมาะสม สื่อมีภาพประกอบมีความเหมาะสม สื่อมีขนาดสื่อเหมาะสม/ถนัดมือ สื่อมีภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน โดยมีข้อที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง คือ สื่อมีสีตัวอักษรและภาพสวยงาม และสื่อมีภาพสวยงามและคมชัด ตามลำดับ

4. จากความเห็นโดยรวมของนักทอ่งเที่ยวมีความเห็นในสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทแผนที่ โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับ ดังนี้คือ สื่อมีปริมาณเนื้อหาเหมาะสม สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อมีความน่าสนใจ สื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ สื่อดึงดูดใจ/สื่อความหมายได้ดี สื่อมีภาพสวยงามและคมชัด สื่อมีขนาดสื่อเหมาะสม/ถนัดมือ สื่อมีขนาดของตัวอักษรเหมาะสม สื่อมีรูปแบบตัวอักษรเหมาะสม สื่อมีสีตัวอักษรและภาพสวยงาม โดยมีข้อที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง คือ สื่อมีภาพประกอบมีความสวยงาม และสื่อมีภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

รายการประเมิน	คู่มืออัตลักษณ์		แผ่นพับ		โปสเตอร์		แผนที่	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ช่วยในการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจ	4.14	0.57	4.18	0.72	4.10	0.73	4.14	0.73
2. ช่วยในการกระจาย ข่าวสาร	3.90	0.69	4.16	0.66	3.81	0.73	4.05	0.72
3. สร้างความสนใจ และดึงดูดความสนใจ	3.73	0.63	3.91	0.74	3.77	0.74	3.82	0.83
4. ส่งเสริมและสร้าง ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแหล่งชุมชน	4.09	0.68	4.31	0.69	4.04	0.78	4.20	0.80
5. ส่งเสริมและสร้าง ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวม	4.21	0.78	4.12	0.72	3.90	0.76	4.08	0.75
เฉลี่ยรวม	4.01	0.67	4.14	0.71	3.92	0.75	4.06	0.77

จากตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทคู่มืออัตลักษณ์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านสื่อสามารถช่วยส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวโดยรวมมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจ สื่อส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแหล่งชุมชน สื่อช่วยในการกระจายข่าวสาร และสื่อสร้างความสนใจและดึงดูดความสนใจ ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภท แผ่นพับ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านสื่อส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแหล่งชุมชน รองลงมาคือ สื่อช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจ สื่อช่วยในการกระจายข่าวสาร สื่อส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวม และสื่อสร้างความสนใจและดึงดูดความสนใจ ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทโปสเตอร์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้าน สื่อช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจ รองลงมาคือ สื่อส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแหล่งชุมชน สื่อส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวม สื่อช่วยในการกระจายข่าวสาร และสื่อสร้างความสนใจและดึงดูดความสนใจ ตามลำดับ

4. ความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเภทแผนที่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้าน สื่อส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ของแหล่งชุมชน รองลงมาคือ สื่อช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความเข้าใจ สื่อส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวม สื่อช่วยในการกระจายข่าวสาร และสื่อสร้างความสนใจและดึงดูดความสนใจ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

1.1 จากผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทคู่มืออัตลักษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบ โดยการนำเอาอัตลักษณ์การออกแบบกราฟิกด้วยการเน้น การนำเสนอด้วยภาพ และข้อมูลที่เก็บรวบรวมในแต่ละด้าน และออกแบบให้คู่มืออัตลักษณ์รวบรวมเอาวัฒนธรรมด้านต่างๆ ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยให้เป็นสื่อเพื่อการท่องเที่ยวของทั้ง 12 ชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ด้วยการสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวนี้ และจากความเห็นในการประเมินผลงานออกแบบโดยนักท่องเที่ยว ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นในด้านสื่อมีความน่าสนใจ และด้านสื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเท่ากัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องมาจากการใช้รูปภาพ และสีที่มีการจัดวางองค์ประกอบที่มีรูปแบบ โดยการกำหนดขนาดและสัดส่วนของงานที่จะผลิต ให้เกิดความสมดุล และทำให้เกิดการกลมกลืนกันของภาพ และสีของสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับ วันชัย ศิริชนะ (2539 : 253-255) ได้กล่าวว่า ในการพิจารณาเพื่อการออกแบบ และการจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะในงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นหลักการพื้นฐานที่นักศึกษาจำเป็นต้องทำความเข้าใจ และยึดเป็นหลักการสำคัญในงานออกแบบเพื่อผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็น โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว เอกสารเย็บเล่ม ฯลฯ เพื่อให้เกิดสิ่งพิมพ์ที่ผลิตมีความสวยงาม และสื่อความหมายได้ตรงตาม

ความต้องการที่จะถ่ายทอดต่อไป สอดคล้องกับ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2540 :105) ได้กล่าวว่า สิ่งคล้อยใจในการกำหนดสัดส่วนต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นบนภาพหรือชิ้นงานได้แก่จากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากธรรมชาติ จากวัสดุสิ่งของมาเป็นแนวคิดการสร้างสัดส่วนที่แปลกตาออกไปย่อมจะมีผลสะท้อนให้เกิดความน่าสนใจ สอดคล้องกับ วิจิตร อาวะกุล (2539 : 85) สิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ต้องจัดทำให้มีลักษณะ ที่เมื่อคนเห็นแล้วเกิดอารมณ์ปรารถนาอยากจะทำหรืออยากจะทำตามตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย โดยให้เทคนิคความคิด การออกแบบให้สี ฯลฯ มีรสนิยมดี มีสาระให้ความรู้สติปัญญา นักท่องเที่ยวมีความเห็นในด้านรูปแบบตัวอักษรเหมาะสม ว่ามีความเหมาะสมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ อาจเป็นเพราะขนาดของตัวอักษรมีขนาดเล็กเกินไป และรูปแบบของตัวอักษรมีความหลากหลายน้อยเกินไป จึงทำให้อ่านข้อความยาก และรูปแบบของตัวอักษรขาดความสวยงามในการอ่าน

1.2 จากผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทแผ่นพับ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโดยการนำเอารูปภาพมาจัดวางร่วมกับข้อมูล รายละเอียด ตราสัญลักษณ์ ให้มีรายละเอียดสั้นเข้าใจง่าย รวมการจัดวางองค์ประกอบของกราฟิกให้มีความสวยงาม และจากความเห็นในการประเมินผลงานออกแบบโดยนักท่องเที่ยว ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นในด้านเนื้อหาเข้าใจง่ายมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องมาจากการจัดวางข้อความที่มีข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจนรายครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย เกียรติธนาสินทร์ (2540 : 16) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของแผ่นพับ ประกอบด้วยข้อความ ข้อมูลรายละเอียดสินค้า บริการ หรือการประชาสัมพันธ์ อย่างชัดเจนครบถ้วน เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านเชื่อถือในสินค้าหรือบริการนั้นๆ นักท่องเที่ยวมีความเห็นในด้านรูปแบบของตัวอักษรเหมาะสม ภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน และขนาดสื่อเหมาะสม/ถนัดมือ ว่ามีความเหมาะสมน้อยกว่าด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะขนาดของตัวอักษรเล็กเกินไป ทำให้ขนาดของภาพกับตัวอักษรไม่สัมพันธ์กัน และขนาดของสื่อใหญ่เกินไป จึงทำให้อ่านข้อความยาก และถนัดมือ

1.3 จากผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทโปสเตอร์ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบ โดยการนำเอารูปภาพมาจัดวางร่วมกับข้อมูลรายละเอียด ตราสัญลักษณ์ ให้มีรายละเอียดสั้นเข้าใจง่าย รวมการจัดวางองค์ประกอบของกราฟิกให้มีความสวยงาม และจากความเห็นในการประเมินผลงานออกแบบโดยนักท่องเที่ยว ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นในด้านสื่อมีความน่าสนใจ เนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อดึงดูดใจ/สื่อความหมายได้ดี และเหมาะสมใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากเท่ากัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องมาจากการใช้รูปภาพ และสีที่มีการจัดวางองค์ประกอบที่มีรูปแบบ โดยการกำหนดขนาดและสัดส่วนของงานที่จะผลิต ให้เกิดความสมดุล และทำให้เกิดการกลมกลืนกันของภาพ และสีของสื่อสิ่งพิมพ์ ร่วมกับข้อมูลรายละเอียด ตราสัญลักษณ์ ให้มีรายละเอียดสั้นเข้าใจง่าย รวมการจัดวางองค์ประกอบของกราฟิกให้มีความสวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับ วันชัย ศิริชนะ (2539 : 253-255) ได้กล่าวว่า ในการพิจารณาเพื่อการออกแบบ และการจัดวางองค์ประกอบทางศิลปะในงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นหลักการพื้นฐานที่นักศึกษาจำเป็นต้องทำความเข้าใจ และยึดเป็นหลักการสำคัญในงานออกแบบเพื่อผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็น โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว เอกสารเย็บเล่ม ฯลฯ เพื่อให้เกิดสิ่งพิมพ์ที่ผลิตมีความสวยงาม และสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการที่จะถ่ายทอดต่อไป สอดคล้องกับ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2540 : 105) ได้กล่าวว่า สิ่งคล้อยใจในการกำหนดสัดส่วนต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นบนภาพหรือชิ้นงานได้แก่จากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากธรรมชาติ จากวัสดุสิ่งของมาเป็นแนวคิดการสร้างสัดส่วนที่แปลกตาออกไปย่อมจะมีผลสะท้อนให้เกิดความน่าสนใจ สอดคล้องกับ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2540 : 28) ได้กล่าวว่า แผ่นภาพหรือแผ่นโปสเตอร์ เป็นสื่อที่มีบทบาทต่อการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะสื่อประเภทนี้สามารถเผยแพร่ได้สะดวก และกว้างขวาง สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกพื้นที่ สื่อสารได้กับผู้บริโภคทุกเพศ ทุกวัยทุกระดับการศึกษา มีความยืดหยุ่นในตัวของสื่อได้เป็นอย่างดี ในด้านการออกแบบ สามารถสร้างสรรค์รูปแบบภาพประกอบตลอดจนแนวทางการออกแบบกราฟิกได้อย่างอิสระ และสวยงาม เราใจหรือการโน้มน้าวความรู้สึกได้อย่างเต็มที่ ลักษณะเฉพาะของโปสเตอร์จะสามารถนำเสนอข้อมูลรายละเอียดได้มากพอสมควร ผลิตง่าย ใช้สะดวก ในการโฆษณาสินค้า หรือการ

ประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อสิ่งพิมพ์จึงเป็นที่นิยมมาตลอดมา นักท่องเที่ยวมีความเห็นในด้านปริมาณเนื้อหาเหมาะสม และภาพกับตัวหนังสือสัมพันธ์กัน ว่ามีความเหมาะสมน้อยกว่าด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะ ปริมาณเนื้อหามีน้อยเกินไปทำให้สื่อเกิดความไม่สัมพันธ์กันของภาพและเนื้อหา

2. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

2.1 จากผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย การประเมินความความพึงพอใจพบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ทั้ง 4 ประเภทมีการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ คือ ช่วยในการกระจายข่าวสาร สร้างความสนใจและดึงดูดความสนใจได้ ส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของแหล่งชุมชน และส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวโดยรวม

2.2 การประเมินความพึงพอใจโดยนักท่องเที่ยวต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจในด้านช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมากที่สุด และออกแบบให้สื่อสิ่งพิมพ์รวบรวมเอาวัฒนธรรมด้านต่างๆ ของชุมชนรอบอุทยาน ประวัติศาสตร์สุโขทัยให้เป็นสื่อเพื่อการท่องเที่ยวของทั้ง 12 ชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ด้วยการสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ สุรสิทธิ์ วิทยาธิ (2546 : 16) ได้กล่าวว่า แผ่นโฆษณาต่างๆ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการให้ข่าวสาร ข้อมูล หรือชักจูงผู้อ่าน ผู้เห็น ให้เข้าใจหรือคล้อยตามข้อความในโฆษณานั้น ในเวลาอันรวดเร็วและภาพที่จะใช้นั้นต้องสั้น กระชับและให้ได้ใจความ ตลอดจนสื่อความหมายมากที่สุด

2.3 ผู้วิจัยยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านสร้างความสนใจ และดึงดูดความสนใจ ในระดับค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าทุกด้าน อาจเป็นเพราะการกำหนดสัดส่วน ขนาดของสื่อสิ่งพิมพ์ และการจัดวางองค์ประกอบย่อย ด้านข้อความ สัญลักษณ์ และภาพประกอบ ขาดความสมดุลไปเป็นบางส่วน จนทำให้สื่อสิ่งพิมพ์ขาดความสนใจ และดึงดูดความสนใจไป ซึ่งสอดคล้องกับ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2540 : 105) กล่าวว่า งานชิ้นแรกในการออกแบบสิ่งพิมพ์ก็คือ การกำหนดขนาดและสัดส่วนของงานที่จะผลิตเพื่อเป็นแนวทางในการจัดวางองค์ประกอบย่อยอื่น ๆ เช่น ข้อความ สัญลักษณ์หรือภาพประกอบเพื่อให้มีขนาด สัดส่วนที่พอเหมาะกับองค์ประกอบโดยรวม การกำหนดกรอบขอบเขตหรือขนาดของสิ่งพิมพ์โดยให้มีส่วนสูงและความกว้างที่สัมพันธ์กันดี ก็จะทำให้สื่อสิ่งพิมพ์นั้นดูน่าสนใจ สัดส่วน ไม่เพียงแต่จะใช้ในการกำหนดขนาดความกว้างยาวของสิ่งพิมพ์เท่านั้นแต่สามารถในการใช้กำหนดสัดส่วนของขนาดองค์ประกอบย่อยๆ ในสิ่งพิมพ์ด้วยเช่นกัน สิ่งสนใจในการกำหนดสัดส่วนต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นบนภาพหรือชิ้นงานได้แก่จากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากธรรมชาติ จากวัสดุสิ่งของมาเป็นแนวคิดการสร้างสัดส่วนที่แปลกตาออกไปย่อมจะมีผลสะท้อนให้เกิดความน่าสนใจ และชวนมองยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ถนอมนวล สีหะกุลัง. ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
ทางน้ำ ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง. 2550
- ปวินท์ ระมิงค์วงศ์. การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรและการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการขาย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
ภาควิชาสื่อศิลปะการออกแบบสื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551
- วันชัย ศิริชนะ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. ออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์. 2540
- วรรณ วรชานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : วิรัตน์ เอ็ดดูเคชั่น. 2546
- วิจิตร เอวารกุล. เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไอ เอส ฟันดิงเฮาส์. 2534
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. 2546
- ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. การออกแบบทางการพิมพ์. เอกสารชุดวิชาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543